

Linda Prest & Sonja Virkkala

HEI ME LIIKUTAAN!

Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen leikin ja liikunnan avulla

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Joulukuu 2014**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaaren yksikkö	Aika Joulukuu 2014	Tekijä/tekijät Linda Prest Sonja Virkkala
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi HEI ME LIIKUTAAN! Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen leikin ja liikunnan avulla		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho	Sivumäärä 31+20	
Työelämäohjaaja Anette Kangasvieri		
<p>Opinnäytetyömme oli projektiopinnäytetyö, joka sijoittui Kaustisella sijaitsevaan Lähdehaan päiväkotiin. Projektimme tavoitteena oli harjoittaa sosioemotionaalisia taitoja liikuntaleikkien avulla, ja näin lisätä lasten positiivista suhtautumista liikkumiseen. Projektin kohderyhmänä oli Lähdehaan päiväkodin 3-5-vuotiaiden ryhmä. Opinnäytetyömme sisälsi toiminnallisen osuuden, joka toteutettiin liikuntaleikki-interventioina.</p> <p>Opinnäytetyömme aihe lähti työelämän tarpeesta. Kaustisella Lähdehaan päiväkodin henkilökunta koki, että heillä oli tarve liikunnan lisäämiseen päiväkodin arjessa, ja he toivoivat että saisivat vetämämme projektin avulla ideoita liikunnan monipuolistamiseen. Oppimistavoitteenamme oli saada kokemusta projektin suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista.</p> <p>Järjestämämme liikuntaleikki-interventiot toteutettiin lasten taidot huomioiden. Lisäksi lapsilla oli mahdollisuus vapaaehtoisesti osallistua tuokioihin. Lapsille mielestämme haastavinta oli kuuntelu ja keskittyminen. Myös vuoron odottaminen oli useimmille lapsille haastavaa. Tärkeänä tavoitteena lasten kannalta oli se, että lapsi havaitsisi että liikkua voi erilaisten leikkien avulla ja omien taitojensa mukaisesti.</p>		
Asiasanat liikuntakasvatus, ryhmätoiminta, valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, varhaiskasvatuksen sosioemotionaaliset taidot		

ABSTRACT

Unit CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date December 2014	Authors Linda Prest & Sonja Virkkala
Degree programme Social services degree program		
Name of thesis Hey we are doing Physical Exercise! Rehearsing socioemotional skills through playing and Physical Exercise		
Instructor Anne Jaakonaho	Pages 31+20	
Supervisor Anette Kangasvieri		
<p>Our thesis was a project assignment, which was placed in Lähdehaka kindergarten, located in Kaustinen, Finland. The purpose with the project was to practice socioemotional skills through playing and physical exercise, and to increase children's positive attitude towards physical exercise. The target group of the project was children in Lähdehaka kindergarten, from 3 to 5 years of age. Our project thesis included a functional part, which was carried out as sports intervention.</p> <p>The topic of the thesis was based on the need of working life. The personnel at Lähdehaka kindergarten experienced, that they had a need to increase physical activity in everyday life at the kindergarten, and hoped that they would through our project get new ideas on how to diversify physical activity. Our learning goal was to gain experience in project planning, implementation and evaluation.</p> <p>The sport/play interventions were carried out keeping the children's skills in mind. In addition, the children had the opportunity to voluntarily participate in the sessions. We think the most challenging for the children was listening and concentration. Waiting for your own turn was also challenging for most children. An important goal of the children's point of view was that the children would see that they can move through different games in accordance with their own skills.</p>		
Key words group activity, nationwide ECEC-plan, physical education, social-emotional capacity of early childhood education		

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT**

SISÄLLYS

1	JOHDANTO / PROJEKTIN TAUSTAA JA TAVOITTEET	1
1.1	Projektin tavoitteet	2
1.2	Kehittäminen osana projektia	4
2	HEI ME LIKUTAAN - PROJEKTIN SUUNNITTELU / -PROSESSI	6
2.1	Suunnittelun vaiheet	7
2.2	Lapsiryhmän ohjaaminen	8
3	PROJEKTIN AIHEEN LÄHTÖKOHDAT	9
3.1	Keskeiset avainsanat	9
3.2	Yleistä sosioemotionaalisisia taidoista varhaiskasvatuksessa	9
3.2.1	Näkökulmia sosioemotionaalisisia käsitteistä	10
3.2.2	Lapsen sosioemotionaalisen kehityksen näkökulmia HEI ME LIKUTAAN - projektissa	11
3.3	Ryhmätoiminta osana lapsen kehitystä	12
3.4	Liikunnallisten tavoitteiden toteutuminen HEI ME LIKUTAAN - projektissa	13
4	PROJEKTIN TOTEUTUS	15
4.1	Ensimmäinen interventio	17
4.2	Toinen interventio	17
4.3	Kolmas interventio	18
4.4	Neljäs interventio	18
4.5	Viides interventio	19
4.6	Kuudes interventio	20
4.7	Seitsemäs interventio	20
4.8	Kahdeksas interventio	21
5	PROJEKTIN ARVIOINTI	22
5.1	SWOT - analyysi projektista	23
5.2	Projektin aikataulu ja kustannukset	25
6	POHDINTA	27
	LÄHTEET	30

LIITTEET

KUVIOT

KUVIO 1. Sosionomin kompetenssit	4
KUVIO 2. Käsitteiden muodostuminen	6
KUVIO 3. Projektiopinnäytetyön toteuttaminen	16

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Projektin tavoitteet	3
TAULUKKO 2. SWOT-analyysi	24

1 JOHDANTO / PROJEKTIN TAUSTAA JA TAVOITTEET

Opinnäytetyömme on projektiopinnäytetyö, jonka toteutimme Lähdehaan päiväkodissa Kaustisella. Ideamme projektiin lähti työelämän tarpeesta ja meidän kiinnostuksesta lasten liikkumiseen. Aihe vaikutti mielestämme tärkeältä, sillä useat tutkimustulokset osoittavat, että lapset liikkuvat kehityksensä ja terveytensä kannalta liian vähän. Lisäksi Lähdehaan päiväkodin henkilökunta koki, että heillä olisi tarve liikunnan lisäämiseen päiväkodin arjessa ja toivoivat saavansa lisää ideoita liikunnan monipuolistamiseen. Tärkeimpänä tavoitteena lasten kannalta oli harjaannuttaa heidän sosioemotionaalisia taitojaan.

Aluksi aiheen valinta tuntui haasteelliselta. Ensimmäinen ideamme oli toteuttaa liikuntakalenteri, mutta siihen ei löytynyt tarvittavaa punaista lankaa. Aihe löytyi lopulta yhteistyössä työelämäntilaajan, Kaustisen kunnan varhaiskasvatuksen, kanssa. Aiheemme muotoutumista helpotti se, että olimme kiinnostuneita sosioemotionaalisten taitojen kehittämisestä. Koimme, että näitä taitoja olisi hyvä harjoittaa liikuntaleikkien avulla, sillä lapsille luontainen tapa oppia on leikin kautta.

Lapsen positiivinen suhtautuminen liikkumiseen tulisi muodostua jo varhaisessa vaiheessa. Koti- ja päiväkotiympäristöllä on merkittävä rooli siinä, millainen suhde lapselle syntyy liikuntaan. Ennen kouluikää lapsen tulisi oppia tiettyjä motorisia perustaitoja, kuten mm. käveleminen, juokseminen, hyppääminen ja heittäminen. Nämä taidot ovat tarpeellisia lapsen motoriselle selviytymiselle. (Karling, Ojanen, Sivén, Vihunen & Vilén 2008, 253.) Hyvien sosioemotionaalisten taitojen avulla lapsella on hyvät mahdollisuudet koulumenestykseen, ja mahdollisuus hyvään fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen. Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen tukee kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämistä, mikä on varhaiskasvatuksessa ensisijainen tavoite. (Stakes 2009, 15.)

1.1 Projektin tavoitteet

Projektimme tavoitteisiin sisältyvät tulostavoitteet, prosessitavoitteet sekä oppimistavoitteet (TAULUKKO 1). Näissä tavoitteissa olemme huomioineet asiakkaan, organisaation ja oman ammatillisen kasvumme näkökulmia. Tavoitteet muovautuivat hiukan projektisuunnitelman tavoitteista, mutta se ei ollut olennaista projektin toteuttamisen kannalta.

Projektimme suunnitteluvaiheessa tulostavoitteenamme oli lapsen kannalta myönteinen suhtautuminen liikkumiseen leikkien avulla ja päiväkodin henkilökunnan motivointi liikunnan lisäämiseen päiväkodin arjessa. Organisaation kannalta tulostavoitteenamme oli lapsia, henkilökuntaa, vanhempia ja kuntaa hyödyntävä prosessi. Oma tavoitteenamme suunnitteluvaiheessa oli aikataulujen pitäminen ja projektin onnistuminen alusta loppuun asti sujuvasti.

Prosessitavoitteina projektimme suunnitteluvaiheessa oli lapsen kannalta sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen, yhteistyötaidot, toisten huomioiminen ja itsensä ylittäminen. Päiväkodin prosessitavoitteeksi toivoimme yhteistyötaitojen kehittymistä. Organisaation kannalta prosessitavoitteena oli yhteistyön sujuminen. Omalta osaltamme tavoitteena oli yhteistyön ylläpito, ammatillinen kasvu, organisointikyky, motivointitaidot sekä yhtenä tärkeänä ohjaustaitojen kehittyminen.

Oppimistavoitteena suunnitelmassamme oli, että lapsi oppisi hahmottamaan, että on olemassa monia eri liikuntamuotoja ja että liikkua voi omien taitojensa mukaisesti. Päiväkodin kannalta oppimistavoitteenamme oli, että päiväkodin henkilökunta saisi ideoita liikunnan ja leikin monipuolistamiseksi. Organisaatio saisi uutta ideaa kehittää toimintaa, kokemusta projektitoiminnasta ja opiskelijoilta uusia ideoita ja näkökulmia. Omalta osaltamme oppimistavoitteena oli saada kokemusta projektin suunnittelusta ja toteutuksesta. Lisäksi ohjaustaitomme kehittyisivät ja hyötyisimme itse liikuntateorian tutkimisesta.

TAULUKKO 1. Projektin tavoitteet

	Lapset/päiväkoti	Organisaatio	Me
Oppimistavoite	Lapsi: liikkua voi erilaisten leikkien avulla ja omien taitojensa mukaisesti Päiväkoti: monipuolisempaa leikki- /liikuntatarjontaa	Uutta ideaa kehittää toimintaa, kokemusta projektitoiminnasta, opiskelijoilta uusia näkökulmia ja uusia ideoita	Kokemusta projektin suunnittelusta ja toteutuksesta, ohjaustaidot kehittyvät, hyödynnämme itse liikuntateorian tutkimisesta
Prosessitavoite	Lapsi: sosioemotionaalisten taitojen kehittyminen, yhteistyötaidot, toisten huomioiminen, itsensä ylittäminen Päiväkoti: yhteistyötaitojen kehittämistä	Yhteistyön sujuminen	Yhteistyön ylläpito, ammatillinen kasvu, organisointikyky, motivointitaidot, ohjaustaitojen kehittäminen
Tulostavoite	Lapsi: myönteinen suhtautuminen liikuntaan Päiväkoti: koko henkilökunta innostuisi liikunnan hyödyntämisestä lapsen kehitykselle	Lapsia, vanhempia, päiväkotia ja kuntaa hyödyntävä prosessi	Aikataulutus, projektin onnistuminen alusta loppuun sujuvasti

Henkilökohtaisia tavoitteitamme pyrimme peilaamaan sosionomin kompetensseihin (KUVIO 1). Sosionomin kompetensseja ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, palvelujärjestelmän osaaminen, yhteiskunnallinen analyysitaito, reflektiivinen kehittämis- ja johtamisosaaminen sekä yhteisöllinen osaaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 18-19.) Varhaiskasvatuksessa on tärkeää ymmärtää lapsuuden ainutkertaisuutta ja merkitystä, ja tehdä työtä lapsilähtöisyyden periaatteita noudattaen. (Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 2011.)

KUVIO 1. Sosionomin kompetenssit (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 18-19.)

1.2 Kehittäminen osana projektia

Kehittämällä tarkoitetaan muutosta, jonka tarkoituksena on siirtyä ennalta määrätyn aikataulun puitteissa laadukkaampaan toimintaan. Kehittäminen edellyttää aina vuorovaikutusta ja dialogia, näin asianosaiset voivat yhdessä pohtia ja uudistaa toiminnan käytäntöjä. Uudistaminen on tuttujen toimintatapojen ja käytäntöjen muokkaamista ja kyseenalaistamista. Varhaiskasvatuksen laadun kehittäminen voi parhaimmillaan olla vastavuoroisuutta, oppimista, keskustelua ja oppimis-kumppanuutta. (Karila & Nummenmaa 2001, 97-99.)

Kehittämisen tulee tapahtua työnteon ohella, koska kehittäminen on jatkuvaa. Kehittämisprosessin avulla löydetään uusia menetelmiä, joilla arvioidaan ja havainnoidaan omaa toimijuutta ja työyhteisön erilaisia näkökulmia. Kehittäminen edellyttää ammattitaitoisia ja motivoituneita työntekijöitä, sekä riittäviä resursseja

ja toimivaa palvelujärjestelmää. Kehittäminen ei saisi olla rasite työyhteisössä, vaan sen tulee olla luonnollinen osa työelämää. Kehittäminen voi olla moniammatillista, ja sen tavoitteeksi varhaiskasvatuksessa voidaan asettaa mm. se, että eri tiimit kehittävät yhdessä yhteisiä työvälineitä ja työmenetelmiä. Näillä voidaan tukea lapsen kasvua ja kehitystä, sekä työntekijöiden innovatiivisuutta. (Karila & Nummenmaa 2001, 103-104.)

Kaustisen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman (vuodelta 2007) mukaan on tärkeää rohkaista lasta liikkumaan ja leikkimään muiden kanssa. Monipuolisen liikkumisympäristön avulla kannustetaan lasta ryömimään, juoksemaan ja hyppäämään. Erilaisissa liikunta- ja leikkitilanteissa lapsi oppii sosiaalisia taitoja ja hänen itsetuntonsa ja positiivinen minäkuvansa kehittyvät. (Kaustisen varhaiskasvatussuunnitelma 2007.)

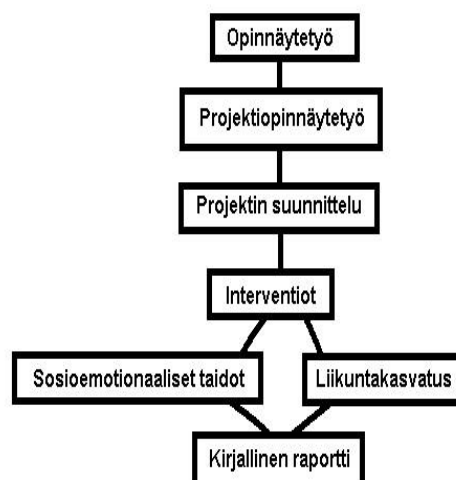
Haluamme omalla panoksellamme vaikuttaa sosioemotionaalisten taitojen kehittämiseen varhaiskasvatuksessa. Mielestämme näitä taitoja voidaan hyvin kehittää esimerkiksi liikunnan ja leikin avulla. Haluamme myös kannustaa varhaiskasvatuksen henkilökuntaa kehittämistoiminnan jatkuvuuteen tulevaisuudessakin.

Kaustisen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman päivitys on tällä hetkellä työn alla. Kunta voi hyödyntää projektiamme koskien sosioemotionaalisten taitojen harjoittamista leikin ja liikunnan avulla. Varhaiskasvatussuunnitelmaan voisi mahdollisesti tarkentaa liikuntaosiota, ajatellen esim. päiväkodin tulevia uusia tiloja.

2 HEI ME LIKUTAAN - PROJEKTIN SUUNNITTELU / -PROSESSI

Projektimme päätehtäviä olivat interventioiden suunnittelu ja toteutus, projektiopinnäytetyön loppuraportin laatiminen ja mahdollinen Kaustisen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman liikuntaosion kehittäminen. Suunnittelimme pitävämme kahdeksan interventiokertaa, joissa tarkoituksena oli lisätä lasten kiinnostusta liikuntaan ja samalla harjoittaa sosioemotionaalisia taitoja. Tässä luvussa kuvataan interventioiden suunnittelua ja tuomme esiin lapsiryhmän ohjaamisessa huomioon otettavia asioita.

Projektilla tuli olla tilaaja ja sen tuli olla ajallisesti ja laadullisesti rajattu tiettyyn aloitus- ja lopetuspäivämäärään. Projektilla täytyi olla selkeä tavoite ja projektin etenemistä tuli dokumentoida. Projektin aikana tuli noudattaa sovittuja työskentelymuotoja, kuten tiedottaminen asianosaisille, työnjako ja välitavoitteet, jotka auttoivat projektinvetäjiä pysymään sovituissa aikatauluissa. (Lööv 2002, 17.) Meidän projektimme tilaajana oli Kaustisen kunnan varhaiskasvatus ja projektin täytyi edetä tietyn aikataulun mukaisesti, jotta opinnäytetyö valmistui sovitun aikataulun puitteissa. Projektisuunnitelmasta kävi ilmi, mitä projektissa tuli tehdä, miten ja milloin ja millä aikataululla. Projektimme eteni tiettyjen vaiheiden kautta (KUVIO 2).

KUVIO 2. Käsitteiden muodostuminen

2.1 Suunnittelun vaiheet

Suunnittelimme suorittavamme interventiot kuuden viikon harjoittelun aikana, jolloin interventioita olisi yksi tai kaksi viikossa. Sovimme interventioiden ajankohdat päiväkodin lastentarhanopettajan kanssa. Suunnittelimme pitävämme interventiot 3-5-vuotiaille lapsille. Ennen interventioiden aloittamista keskustelimme päiväkodin henkilökunnan kanssa interventioiden sisällöistä. Samalla annoimme heille kopion projektisuunnitelmastamme, jotta he voisivat halutessaan tutustua projektimme sisältöön. Lisäksi katsoimme yhdessä henkilökunnan kanssa ketkä lapset osallistuisivat interventioihimme. Interventioissa olisi yhteensä mukana 10–12 lasta ja yksi interventio olisi pituudeltaan noin 45 minuuttia - 1 tunti. Jokaisen intervention alussa kerääntyisimme piiriin ja kuuntelisimme kaikki yhdessä tunnuslaulun. Tunnuslaulun jälkeen pitäisimme suunnitellut leikit ja jokaisen intervention lopussa kyselisimme palautetta.

Hahmottelimme ensin runkoa siitä, millaista liikuntaa ja minkälaisia leikkejä haluamme pitää. Mietimme erilaisia mahdollisuuksia ja niiden toteutuskelpoisuutta. Punaisena lankana suunnittelussa käytimme sosioemotionaalisten taitojen kehittämistä. Teimme aluksi rungon tulevista interventioista. Kävimme tutustumassa päiväkodin tiloihin ja liikuntavälineisiin. Tutustumisen jälkeen pystyimme paremmin suunnittelemaan interventioiden sisällöt kokonaisuudessaan. Suunnitelmaan jätimme hieman joustoa ajatellen lasten jaksamista.

Pyrimme suunnittelemaan aikataulut tarkasti välttääksemme tehtävien kasaantumisen ja turvataksemme ajan riittävyyden. Suurimpina haasteina koimme lasten mahdollisen heikon keskittymiskyvyn, henkilökunnan motivoinnin projektiin ja aikataulujen yhteensovittamisen. Haasteena koimme myös suuren ikähaarukan sekä erityislasten huomioimisen. Päiväkoti toimi väistötiloissa, mikä mahdollisesti toisi ongelmia. Yhtenä haasteena näimme meidän vähäisen kokemuksemme tällaisen projektin vetämisestä.

2.2 Lapsiryhmän ohjaaminen

Lapsiryhmän ohjaaminen vaatii hyvää ennakkovalmistautumista ja ohjaajalla on hyvä olla muutamia varasuunnitelmia. Lapsiryhmän ohjaajan on hyvä olla aito oma itsensä, sillä lapset vaistoavat herkästi epäaitouden. Ohjaajalla on hyvä olla itsetuntemusta ja tiedostaa omien tunteiden ja motiivien olemassaolo. Hänen on oltava kannustava ja otettava jokainen lapsi yksilöllisesti huomioon. Toiminta on hyvä jakaa pienryhmiin, tällöin jokainen lapsi voidaan huomioida yksilöllisesti paremmin. (Autio & Kaski 2005, 63; Koivunen 2009, 71.)

Ennen ohjaustilannetta toimintaympäristöstä tulee poistaa lasten keskittymistä häiritsevät tekijät. Ohjaustilanne on hyvä aloittaa rauhoittumisella, ja esimerkiksi nimenhuudolla. Ryhmän hallinnassa toimintaa ohjaa kasvattaja. Mikäli lapset huomaavat että kasvattaja ei vaadi sääntöjen noudattamista, ryhtyvät he kokeilemaan rajoja enemmänkin. Kasvattajan tulee toiminnan alusta asti säilyttää auktoriteettinsa. (Autio & Kaski 2005, 63; Koivunen 2009, 71.)

3 PROJEKTIN AIHEEN LÄHTÖKOHDAT

Projektimme punaisena lankana pidimme sosioemotionaalisten taitojen harjoittamista ja kehittymistä. Sosioemotionaaliset taidot tarkoittavat kykyä tunnistaa ja hallita tunteita, ratkaista ongelmia ja solmia myönteisiä ihmissuhteita. Interventioissa lapsi mm. kuuntelee, ottaa kontaktia toiseen, auttaa toista ja odottaa omaa vuoroaan. Näiden taitojen avulla lapsi oppii itsehallintaa, tunteiden käsittelyä sekä vastuullista päätöksentekoa, tietoisuutta itsestään ja toisista, ja ihmissuhteiden hallintaa. Sosioemotionaaliset taidot ovat tärkeitä luotaessa ja ylläpidettäessä ihmissuhteita, joita tarvitaan turvallisessa ja mukavassa päiväkodissa. (Stakes 2009, 15.)

3.1 Keskeiset avainsanat

Projektimme avainsanoja olivat varhaiskasvatuksen sosioemotionaaliset taidot, ryhmätoiminta, valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja liikuntakasvatus. Sosioemotionaalisten taitojen avulla lapsi oppii itsehallintaa, tunteiden käsittelyä sekä vastuullista päätöksentekoa, tietoisuutta itsestä ja toisista, ja ihmissuhteiden hallintaa. Ryhmässä toimiminen on lapselle tärkeää, koska siinä opitaan toimimaan yhteistyössä muiden kanssa. Lapselle luonnollinen tapa tutustua itseensä, toisiin ihmisiin ja ympäristöönsä on liikkumalla. Liikuntakasvatuksella tarkoitamme varhaiskasvatuksen liikuntakasvatusta. Liikuntakasvatus varhaiskasvatuksessa tulisi olla lapsista lähtevää, tavoitteellista ja monipuolista. Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaan liikunnallisen elämäntavan kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa. (Stakes 2005, 22-23.)

3.2 Yleistä sosioemotionaalisista taidoista varhaiskasvatuksessa

Sosioemotionaaliset taidot tarkoittavat kykyä tunnistaa ja hallita tunteita, ratkaista ongelmia ja ne auttavat lapsia tulemaan toimeen itsensä ja muiden ihmisten

kanssa. Sosioemotionaalisten taitojen kehittyminen alkaa heti syntymän jälkeen, ja taidot kehittyvät jatkuvasti. Hyvien sosioemotionaalisten taitojen avulla lapsella on hyvät mahdollisuudet koulumenestykseen, ja mahdollisuus hyvään fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen. Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen tukee kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämistä, mikä on varhaiskasvatuksessa ensisijainen tavoite. Tässä projektissa sosioemotionaalisia taitoja olivat kuuntelu, kontaktin ottaminen toiseen, yhteistyö pari- ja ryhmätehtävissä, toisen auttaminen ja toisen tunteisiin samaistuminen, vuoron odottaminen sekä häviön sietäminen. (Stakes 2009, 15.)

3.2.1 Näkökulmia sosioemotionaalisista käsitteistä

Sosioemotionaalisuus, sekä sen kehittyminen liittyvät kahteen käsitteeseen; sosialisatioon ja emotionaalisuuteen. Sosialisatiolla tarkoitetaan laajimmillaan ihmisen kehitystä biologisesta olennosta sosiaaliseksi yksilöksi ja yhteiskunnan jäseneksi. Sosiaalistumisprosessi tapahtuu yksilön ja ympäristön; muiden ihmisten, vuorovaikutuksessa. Sosialisatio on sekä sosiaalistumista että sosiaalistamista. Sosiaalistumisella yksilö pyrkii pääsemään yhteisön jäseneksi, ja sosiaalistamisella yhteisö pyrkii liittämään yksilön jäsenekseen. Onnistuminen sosialisatiossa edellyttää yksilöltä sosiaaliseen kanssakäymiseen mahdollistavien taitojen hallintaa, sosiaalista kompetenssia. Tärkeimmät osatekijät ovat yleinen myönteisyys, kyky ratkaista ristiriitoja, tietoisuus ryhmän normeista, kyky kommunikoida täsmällisesti, kyky luoda suhteita toisiin ihmisiin ja myönteinen minäkuva. Sosiaalisesti kompetenssi ihminen pystyy havainnoimaan sosiaalisia tilanteita niin, että hänen oma käyttäytymisensä on sopiva tilanteeseen. (Ahvenainen, Ikonen & Koro 1994, 104-105.)

Emootioilla, eli tunteilla, tarkoitetaan emotionaalisen prosessin lopputulosta eli emotionaalista kokemusta (esim. pelko) yhdistyneenä emotionaaliseen ilmaisuun (esim. pelokkuus). Emotionaalisesti tasapainoinen ihminen on tasainen, tyyni, syvälinen ja herkästi tunteva, kun taas emotionaalisesti epätasapainoinen ihminen on ahdistunut, levoton, oikullinen ja tunteeeton. (Ahvenainen ym. 1994, 105.)

3.2.2 Lapsen sosioemotionaalisen kehityksen näkökulmia HEI ME LIKUTAAN - projektissa

Sosioemotionaalinen kehitys on tärkeä osa yksilön kokonaiskehitystä. Etenkin lapsella se on kiinteässä yhteydessä fyysiseen kasvuun sekä kognitiiviseen, kielelliseen ja motoriseen kehitykseen. Yksilön kehitys on vähitellen tapahtuvaa kasvua, jossa eletyt varhaiskehityksen vaiheet vaikuttavat aikuisenkin elämässä. Sosioemotionaalisen kehityksen kannalta jo lapsen ensimmäinen ikävuosi on tärkeä. Tällöin lapsen ja vanhemman (hoitajan) välille syntyy perusluottamus, joka on pohja myöhemmille ihmissuhteille. Terveen sosioemotionaalisen kehityksen edellytyksiin kuuluu myös pettymysten siedon harjaannuttaminen ensimmäisten ikävuosien aikana. Käsitelläkseen pettymyksiä lapsi tarvitsee perusturvallisuutta, muuten pettymyksistä syntyy lapselle uhka. Turvallisten rajojen asettaminen, sekä aikuisten tuki pettymysten käsittelyssä ovat terveen sosioemotionaalisen kehityksen merkittäviä tekijöitä. (Ahvenainen ym. 1994, 100, 114.)

Vahvaa itsetuntoa pidetään tärkeänä yksilön kehitykselle ja elämälle. Itsetunto luo perustan sosiaaliselle ja emotionaaliselle toiminnalle. Lapsen hyväksytyä itsensä, on hänen helpompi hyväksyä myös muita ihmisiä, luoda vuorovaikutussuhteita ja samaistua muiden tunteisiin. Vahva itsetunto tulee omasta toiminnasta ja itsestä tulevana tyydytyksenä. Kun lapsi luottaa itseensä, on hänen helpompi itsenäistyä, ja olla toisista riippumaton. Vahva itseluottamus antaa rohkeutta kokeilla uutta. Hän näkee arvonsa ihmisenä ja on tyytyväinen elämäänsä, mutta ei kuitenkaan tavoittele huippusaavutuksia. Lapsi jolla on vahva itsetunto, viihtyy hyvin niin ryhmässä kuin yksinkin. (Lummelahti 2004, 34-36.)

Lasten yksilöllisyyden tiedostaminen, ja sen kunnioittaminen on tarpeellista, jotta yksilöllisesti etenevää sosioemotionaalisuuden kehitystä voidaan tukea mahdollisimman hyvin. Yksilön kehitys on riippuvainen ympäristön tarjoamista kehitysmahdollisuuksista tai niiden puuttumisesta. Varsinkin tämä yhteys korostuu sosioemotionaalisisessa kehityksessä. Suuri osa lasten ja nuorten sosioemotionaalisisista ongelmista aiheutuu ympäristön tarjoamista virheellisistä malleista tai tasapainoista kehitystä tukevan ympäristön puutteesta. (Ahvenainen ym. 1994, 100-101.)

3.3 Ryhmätoiminta osana lapsen kehitystä

Lasten ja nuorten sosioemotionaalinen terveys kehittyy arjen ympäristöissä, vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Sosioemotionaalisten taitojen opettamisen päävastuu on lasten vanhemmilla, mutta sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen kuuluu kodin lisäksi myös varhaiskasvatuksen ja koulun arkeen. (Stakes 2009.) Perussääntöjä on hyvä opetella jo varhaiskasvatusympäristössä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014.) Päiväkoti on monille lapsille ensimmäinen paikka, jossa kuuluu johonkin ryhmään. Ryhmässä oleminen tuo lapsille yhteisöllisyyden tunteen ja ryhmän kautta lapsi harjaannuttaa tärkeitä vuorovaikutussuhteita. (Ikonen 2006, 156–157.)

Ryhmä muodostuu kahdesta tai useammasta yksilöstä, joiden välillä on vuorovaikutusta. Monien perustaitojen ohella lasten on tärkeää opetella toimimaan ryhmässä, ottamaan toiset huomioon ja tuntemaan hyvät käytöstavat. Lapsiryhmän perustehtävä on inhimillistää, sosiaalistaa lapsi ja tehdä hänestä yhteisön jäsen. Vertaisryhmällä on erityinen tehtävä lapsen oppiessa sosiaalisia taitoja. Ryhmässä lapsi saa mahdollisuuden päästä harjoittamaan sosiaalista kanssakäymistä luonnollisissa tilanteissa, ilman jatkuvaa aikuisen ohjausta. Ryhmä tekee lapsista ajattelevia ja puhuvia olentoja. Päivähoidossa lapsi saa mahdollisuuden harjoittaa sosiaalisia taitoja leikkien avulla, ja päivähoidolla on myös merkittävä rooli lapsen itsenäistymiskehityksessä. Vanhemmista ja kodista irtaantuminen helpottuu ja voi tapahtua ilman suurta eroahdistusta, jos vertaisryhmä toimii irtaantumisesta helpottavana tekijänä. (Ahvenainen ym. 1994, 118.)

Ryhmän tehtävänä on myös auttaa lasta huomaamaan, että me kaikki olemme erilaisia. On tärkeää, että lapsi ei kuvittele että kaikkien pitäisi olla samanlaisia, itsensä kaltaisia tai kanssaan samaa mieltä olevia. Ryhmässä lapsi huomaa että on olemassa toinen ihminen, jolla on omat mielipiteet, ja johon ei voi toisen haluamatta vaikuttaa. Lapsi oppii huomaamaan yksilöiden väliset rajat. Ryhmässä koetaan yhdessä tekemisen ilo, ja huomataan että toiselta ihmiseltä voi aina oppia. Ryhmässä huomataan, että yhden toiminta vaikuttaa toisen toimintaan. (Pihlaja 2004, 233-243.)

3.4 Liikunnallisten tavoitteiden toteutuminen HEI ME LIIKUTAAN - projektissa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2009) ja Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset (2005) ovat valtakunnallisia linjauksia koskien varhaiskasvatuksen sisältöjen toteuttamista. Suunnitelmien tavoitteena on edistää lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Kunnissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat pohjana heidän tehdessä omia, kuntakohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmiaan. (Stakes 2009, 11-13 & 43.) Päiväkoti-ikäinen nauttii samanikäisten lasten seurasta, ja hänen sosiaaliset taitonsa kehittyvät. Varhaisvuosien liikuntakasvatuksen tavoitteena pidetään sitä, että lapsi oppii suhtautumaan myönteisesti omaan kehoonsa, ja luottamaan itseensä ja omiin taitoihinsa. Säännöllisellä ohjatulla liikunnalla on tärkeä merkitys lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle ja motoriselle oppimiselle. (Stakes 2005, 22-23.; Pönnkö & Sääkslahti 2011, 139; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2013.)

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaan liikunnallisen elämäntavan kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa. Päivittäisen liikunnan tarpeen turvaaminen on kasvattajayhteisön toiminnassa ja arjen valinnoissa tärkeää. Kasvattajayhteisön tulee tukea liikkumista esimerkiksi erilaisten liikunnallisten leikkien kautta. Liikunta toimii lapselle välineenä paitsi persoonallisuuden, niin myös kognitiivisen ja sosioemotionaalisen toiminnan kehittämisessä. Liikunta antaa lapselle mahdollisuuden myös oppia ilmaisemaan tunteitaan ja purkamaan ylimääräistä energiaa hyvällä tavalla. Liikunnan harrastaminen kehittää lapsen kokonaisvaltaisen kasvun ohella myös yhteistyökykyä, ymmärrystä erilaisuutta kohtaan ja halua auttaa toisia. Liikuntamyönteisen toimintakulttuurin vaaliminen on varhaiskasvatuksessa tärkeää. Uusien asioiden oppiminen tapahtuu usein liikunnan avulla tai liikunnallisten leikkien kautta. Oppimiseen liikunnan kautta vaikuttavat yksilö, olosuhteet ja annettu tehtävä. (Stakes 2005, 22-23; Numminen 1997, 10-11.)

Varhaisvuosien liikuntakasvatuksen tavoitteena pidetään sitä, että lapsi oppii tuntemaan ja käsittelemään omaa itseään, kanssaihmissä ja omaa ympäristöä. Lasten liikuntakasvatuksen tavoitteet pohjautuvat tietoon liikunnan merkityksestä

lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle ja kasvulle. Liikuntakasvatuksen tärkeimpänä tehtävänä on edistää lapsen hyvinvointia, kasvattaa ja kehittää lapsen motorisia kykyjä. Tärkeää on, että lapsi löytäisi liikkumisen ilon, toimintahalun ja uteliaisuuden. (Pönkkö & Sääkslahti 2011, 139; Zimmer 2001, 121-122.)

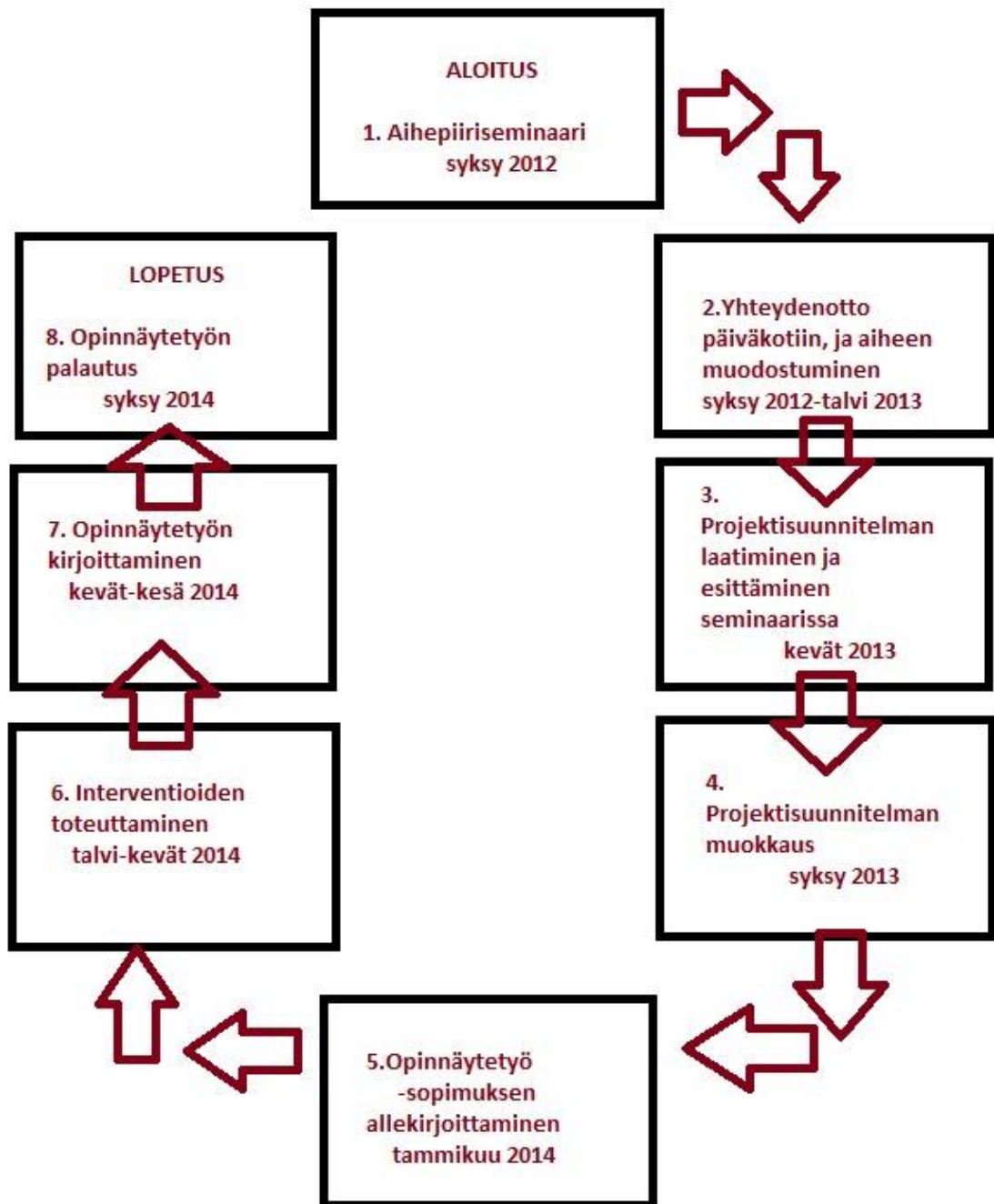
Liikuntakasvatus tukee lapsen emotionaalista, sosiaalista, fyysistä ja henkistä kehitystä. Lapsi ilmaisee elämäniloaan liikkumalla ja hän tarvitsee mahdollisuuden liikkua päivittäin, tunteakseen oman kehonsa ja ympäristönsä. (Zimmer 2001, 9, 117-118.) Liikuntakasvatuksen toteutuminen edellyttää tiettyjen periaatteiden huomioonottamista. Liikuntakasvatuksessa ja tarjonnassa on hyvä huomioida tiettyjä pedagogisia suuntaviivoja, kuten lapsilähtöisyys, avoimuus, vapaaehtoisuus, elämyksellisyys ja omatoimisuus. Liikuntakasvatuksen tulisi muotoutua pohjimmiltaan lasten kiinnostusten, kykyjen ja tarpeiden mukaisesti. Lapsia tulisi rohkaista toimimaan, mutta heiltä ei kuitenkaan saisi vaatia liikaa. Liikunnallisen tarjonnan tulisi sisältää myös jotain yllätyksellistä, jotta lasten uteliaisuus ja tutkimisen halu tulisi tyydytetyksi. Suunnittelussa on hyvä ottaa huomioon tietynlainen väljyys, sillä lapsilta saattaa tulla hyviä ideoita liikunnallisiin hetkiin. (Zimmer 2001, 122-123.)

4 PROJEKTIN TOTEUTUS

Aloitimme opinnäytetyön suunnittelun syksyllä 2012 (KUVIO 3). Marraskuussa 2012 olimme ensimmäisen kerran yhteydessä Lähdehaan päiväkotiin. Projektisuunnitelman teimme kevättalvella 2013 ja se esitettiin toukokuussa opinnäytetyöseminaarissa. Syksyn 2013 aikana muokkasimme projektisuunnitelmaa, ja lopulta se hyväksyttiin tammikuussa 2014. Interventiot pidettiin talven-kevään 2014 aikana. Opinnäytetyö kirjoitettiin kevään-kesän 2014 aikana, ja ensimmäinen versio palautettiin elokuussa 2014.

Interventiot pidimme Lähdehaan päiväkodissa, väistöiloissa, 3-5-vuotiaille lapsille. Tilat olivat pienet, mutta meidän tarpeisiin löytyi joka kerta sopiva tila. Pidimme jokaisen intervention aamuyhdeksältä, se oli sekä päiväkodin että meidän toive. Interventioita oli yhteensä kahdeksan, joista viimeisen pidimme Kaustisen urheilutalolla. Interventioiden kautta halusimme osaltamme tukea ja harjoituttaa lasten sosioemotionaalaisia taitoja. Lasten kiinnostuksen ja motivoinnin ylläpitämiseksi olimme suunnitelleet jokaisen intervention hieman erilaiseksi, vain alkumusiikki oli jokaisella kerralla sama. Kirjasimme jokaisen tuokion jälkeen lapsilta saamamme palautteen siitä, miten he olivat intervention kokeneet.

Kirjallinen raporttimme koostuu tiivistelmästä, johdannosta, projektin taustan- ja tavoitteiden käsittelystä, tietoperustasta, suunnittelu- ja prosessivaiheen kuvauksesta, projektin toteutuksen kuvaamisesta, kokonaisuuden arvioinnista ja pohdintaosioista. Lopussa on lähdeluettelo ja projektin kannalta tärkeät liitteet.

KUVIO 3. Projektiopinnäytetyön toteuttaminen

4.1 Ensimmäinen interventio

Ensimmäisellä kerralla halusimme tutustua lapsiin leikkien avulla. Kerroimme heille hieman tulevista käynneistämme. Kuuntelimme aluksi Fröbelin Palikoiden laulun Taputan, joka tulisi olemaan meidän tunnuslaulu. Ensimmäinen leikkimme oli Tutustu minuun, jolloin jokainen lapsi sai kertoa oman nimensä, ikänsä ja lempiväriinsä. Toinen leikki, Koske keltaista, sujui todella hyvin. Epäilimme uskaltavatko lapset koskettaa toisiaan, mutta leikki sujui hienosti ja lapset tiesivät värit hyvin. Lopuksi lapset saivat mennä makuulle lattialle, ja kuuntelimme rauhallisen loppulaulun.

Lapset sanoivat että heillä oli mukavaa. Lapset eivät ollenkaan ujostelleet meitä, vaan olivat heti tuttavallisia ja ottivat meidät hyvin vastaan. Tunnuslaulu tuntui olevan osalle lapsista tuttu ja laulu auttoi lapsia rentoutumaan. Lapsista näki, että he odottivat innoissaan, mitä seuraavaksi tapahtuisi. Tutustu minuun- leikissä lasten oli helppoa kertoa itselleen tutuista asioista.

4.2 Toinen interventio

Toisen intervention aiheena oli keskittyminen ja kuuntelu. Pää tavoitteena tässä interventiossa oli saada lapset kuuntelemaan ohjeita ja keskittymään. Tällä kertaa mukana oli enemmän lapsia kuin viime kerralla, joten intervention alussa leikimme viime kerralta tutun leikin Tutustu minuun, jotta myös uudet lapset saisivat kertoa oman nimensä ja ikänsä. Seuraava leikki, Mitä purkissa on, sujui hyvin. Lapsia oli monta, joten purkissa olleet tavarat muistettiin. Leikissä kuunteleminen ja tarkkaavaisuus olivat tärkeitä. Kolmannessa leikissä lattialle aseteltiin erilaisia esineitä ja tätä asetelmaa lapset saivat katsella hetken. Asetelma peitettiin pyyhkeellä, jonka jälkeen yksi esine poistettiin. Koska lapsia oli monta, muistivat he hyvin tavarat ja aina joku tiesi oikein.

Näillä leikeillä oli hyvä aloittaa interventiot. Lasten oli tärkeä keskittyä ja kuunnella meitä ohjaajia, jotta he tiesivät mitä leikeissä tulisi tehdä. Kuuntelu ja keskittyminen ovat tärkeitä taitoja läpi elämän, ja siksi niihin tulisi panostaa varhaiskasvatuksessa. Huomasimme, että tämänikäisillä lapsilla on vaikeuksia suorittaa tehtäviä

annettujen ohjeiden mukaisesti. Keskittyminen vaatii ulkoisilta puitteilta tiettyjä ehtoja. Tilan tulee olla lapsille tuttu ja eikä esillä saa olla mitään ylimääräistä, mikä mahdollisesti vie lasten huomion.

4.3 Kolmas interventio

Kolmannessa interventiossa aiheena oli kontaktin ottaminen toiseen. Pää tavoitteena tässä interventiossa oli saada lapset luontevalla tavalla olemaan lähellä toista. Ensimmäinen liikuntaleikki oli nimeltään Viisi tuolia oikealle. Lapset ja yksi meistä ohjaajista istui piirissä tuoleilla. Toinen ohjaaja seiso i piirin ulkopuolella ja sanoi liikkumisohjeen, esim. "Jos vaatteissasi on punaista, siirry istumaan kaksi tuolia vasemmalle". Jos tuoli oli varattu, lapsi istui tuolissa istuvan syliin. Sylikk äin voi menn ä kuinka monta leikkij ää tahansa. T äm ä vaati paljon keskittymist ä, ja varsinkin pienimmät lapset eivät oikein pysyneet mukana isompien vauhdissa. Vasen ja oikea suunta olivat hakusessa, ja ohjaaja näyttikin kädellä minne suuntaan lasten tulisi menn ä. Lapsilla ei ollut ongelmia läheisyyden tai kontaktin ottamisen kanssa. Lapsilla oli todella hauskaa varsinkin kun moni istui sylikk äin. Seuraava liikuntaleikki oli Pallonkuljetus. Lapset muodostivat pareja ja pallo asetettiin pari en selkien väliin. Pari en tuli kuljettaa pallo tietyn matkan pudottamatta sitä. T ässä huomasi suuren eron vanhempi en ja nuorempi en lasten välillä. Yhteistyö sujui paljon paremmin vanhemmilla lapsilla.

Liikuntaleikit osoittivat sen, että lapsilla ei ollut vaikeuksia ottaa kontaktia toiseen. Toisen sylissä istuminen ei tuntunut hankalalta ja lapsia helpotti se, että me ohjaajat olimme mukana liikkumassa. Lapset olivat toisilleen entuudestaan tuttuja, mikä tietysti auttoi lapsia olemaan luontevasti mukana. Huomasimme myös, että vanhimmat lapset osasivat ottaa hienosti huomioon pienemmät.

4.4 Neljäs interventio

Nelj ännen intervention aiheena oli yhteistyö pareittain ja ryhm ässä. P äätavoitteena oli tutustuttaa lapset toimimaan ryhm ässä ja toimimaan yhteistyössä toistensa

kanssa. Alkulämmittelyn jälkeen liikuntaleikkinä oli Tahmeat popcornit. Kaikkien tuli pomppia kyykyssä ympäri huonetta, ja yrittää saada kiinni muita. Kun kaverin sai kiinni, tuli heidän toisistaan kiinni pitäen yrittää saada muita kiinni. Lopulta kaikki olivat yksi iso kimpale. Seuraavana oli vuorossa rauhallisempi Lankakerä-leikki, jolloin kaikki istuivat piirissä ja heittelivät lankakerää toisilleen. Lanka kierrettiin aina sormen ympärille, ja kerää heiteltiin kunnes lanka kulki ristiin rastiin kaikkien välillä. Lanka kerittiin takaisin käymällä heittelykierros takaperin. Leikki vaati ryhmältä yhteistoimintaa, jottei lanka sotkeudu ja kerä pysy koossa.

Yhteistyö oli tärkeää onnistumisen kannalta. Ensimmäinen liikuntaleikki sujui hyvin, ja sitä kokeiltiin useamman kerran hieman eri tavoin. Ryhmänä osattiin toimia hienosti. Lankakerä-leikki oli haasteellinen, koska siinä tarvittiin kaikkien keskittymistä. Kaikki eivät kuitenkaan osanneet keskittyä niin pitkän ajan, joten lankaverkko lähti purkautumaan.

4.5 Viides interventio

Viidennen intervention aiheena oli vuoron odottaminen. Ensimmäisenä liikuntaleikkinä oli Seuraa johtajaa, mikä oli tuttu useimmille lapsille. Muutama lapsista oli malttamaton ja kyseli heti koska on heidän vuoronsa. Muutama lapsi villiintyi, kun he eivät olisi millään jaksaneet odottaa omaa vuoroaan. Osalle lapsista oli haastavaa keksiä johtajan tehtävä. Monet lapsista matkivat, mitä edellinen johtaja oli tehnyt. Toinen liikuntaleikki oli Hiirenhäntä, jossa yksi lapsista pyöritti narua matalalla ja toiset lapset yrittivät hypätä narun yli aina kun se tuli kohdalle. Hiirenhäntä oli osalle lapsista ehkä liian tuttu ja helppo. Lisäksi liikkumistila oli liian pieni.

Intervention päätavoitteena oli se, että lapset oppisivat odottamaan omaa vuoroaan ja antamaan tilaa muille. Tarvittiin kärsivällisyyttä kun jouduttiin odottamaan vuoroa, mikä ei kaikille lapsille ollut helppoa. Lapset kuitenkin huomasivat että odotus palkittiin, kun vihdoinkin tuli oma vuoro.

4.6 Kuudes interventio

Kuudennen intervention aiheena oli häviön sietäminen. Pää tavoitteena tässä interventiossa oli sietää häviötä ja kokea pettymyksen tunteita. Ensin lapset valitsivat itselleen parin; toinen parista oli pyykkinaru ja toinen pyykkäri. Pyykkäri ripusti pyykkinaruun mahdollisimman monta pyykkipoikaa puolen minuutin aikana. Kilpailun päätyttyä laskettiin, kenen vaatteissa oli eniten pyykkipoikia, eli mikä pari voitti. Tämä oli lapsille mieluisaa. Erityisen jännittävää siitä teki se, että lapset saivat ripustaa pyykkipoikia kaverin vaatteisiin.

Toisena liikuntaleikkinä oli Pyykkiviesti. Lapset jaettiin kahteen joukkueeseen, jotka asettuivat lähtöviivalle jonoihin. Kun ohjaaja antoi merkin, otti ensimmäinen kisaaja pyykkipojan lattialta korista, juoksi pyykkinarun luokse jonne laittoi pyykkipojan kiinni, ja juoksi takaisin joukkueensa luokse. Tällöin seuraava kisaaja teki samoin. Voittajajoukkue oli se jonka kaikki jäsenet olivat nopeitten käyneet pyykkinarulla. Kaikki ei sujunut ihan suunnitelmien mukaan, sillä tila oli pieni ja aiheutti lapsissa tiettyä levottomuutta.

Tässä interventiossa koettiin miltä tuntuu hävitä joko pareittain tai ryhmässä. Kaikki lapset eivät ottaneet häviötä yhtä hyvin kuin toiset. Pettymysten sietämistä on hyvä harjoitella jo päiväkotikäisenä ja näiden taitojen harjoittaminen on hyvä aloittaa arjen pienistä asioista. Lapselle luontainen tapa oppia on leikin kautta.

4.7 Seitsemäs interventio

Pää tavoitteena seitsemännessä interventiossa oli toisen auttaminen ja toisen tunteisiin samaistuminen. Ensimmäinen liikuntaleikki oli Jäätäneet hernepusseja leikkiä, jossa kaikki liikkuvat ympäriinsä ja yrittävät pitää hernepusseja päänsä päällä. Jos hernepusseja putosi, tuli toisen leikkijän poimia pusseja ja asettaa se takaisin toverinsa päälle. Tässä tarkoituksena oli tovereiden auttaminen. Toisen auttaminen on tärkeä taito, jota tulee harjoittaa lapsesta asti. Oli tärkeää huomata kaveri, eikä vain ajatella omaa parastaan. Tällä kertaa olisimme tarvinnut enemmän osallistujia, sillä nyt kävi välillä niin että kaikilta oli hernepusseja pudonneet.

Toisen liikuntaleikin nimi oli Tuolileikki, mikä oli useille tuttu entuudestaan. Tuoleja oli tuoleja yksi vähemmän kuin lapsia, ja kun musiikki loppui, pyrki jokainen lapsi istumaan vapaalle tuolille. Ilman tuolia jäänyt joutui sivuun. Samalla poistettiin yksi tuoli, jotta tuoleja oli aina yksi vähemmän kuin lapsia. Lopussa oli vain yksi tuoli ja kaksi lasta. Voittaja oli se, joka istui viimeisenä tuolille musiikin päättyessä. Liikuntaleikki oli lasten mielestä hauska. Siinä jokainen vuorollaan putosi pois, ja pudonneet pystyivät samaistumaan toistensa tunteisiin.

4.8 Kahdeksas interventio

Viimeisellä kerralla olimme urheilutalolla, ja kertosimme hieman mitä sosioemotionaalisia taitoja olimme aiempina kertoina harjoittaneet. Teimme isoon saliin yhdeksän eri pistettä, joissa harjoitettiin useita eri taitoja, mm. ryhmässä toimimista, vuoron odottamista, kuuntelua, keskittymistä, häviön sietämistä ja toisen auttamista. Keskittyminen oli tärkeää, jotta kaikki tietäisivät mitä missäkin tulee tehdä. Lopuksi leikimme Hännän sieppaamista. Yksi lapsista piti nauhaa häntänä ja toiset yrittävät siepata sen. Se, joka onnistui sieppaamaan hännän, sai pitää sitä seuraavaksi. Koska olimme urheilutalon salissa, oli lapsilla runsaasti tilaa liikkua. Viimeisestä interventiosta jäi kaikille hyvä mieli.

5 PROJEKTIN ARVIOINTI

Tässä luvussa käymme läpi projektimme tavoitteita ja niiden toteutumista. Olemme arvioineet omaa projektityöskentelyämme SWOT-analyysin avulla. Mielestämme SWOT-analyysi helpotti meitä hahmottaa projektityöskentelymme arviointia. Projektimme tavoitteena oli lasten kannalta se, että lapsi suhtautuisi myönteisesti liikuntaan eri liikuntaleikkien avulla. Projektimme edetessä päätavoitteeksi tuli sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen. Halusimme oman projektimme kautta tuoda esille liikunnan tärkeyttä päiväkodin arjessa ja erityisesti harjoittaa lapsen kasvun ja kehityksen kannalta tärkeitä sosioemotionaalisia taitoja. Oma tavoitteemme oli saada kokemusta projektin vetämisestä ja lapsiryhmän ohjauksesta. Tavoitteenamme oli myös suunniteltujen aikataulujen pitäminen.

Järjestämämme interventiot toteutettiin lasten taidot huomioiden. Lisäksi lapsilla oli mahdollisuus vapaaehtoisesti osallistua tuokioihin. Olimme avoimia muutosten suhteen, sillä emme etukäteen tienneet paljonko lapsia kussakin interventiossa tulisi olemaan. Heti ensimmäisistä interventioista lähtien huomasimme sen, että lapset olivat hyvin innostuneita liikuntaleikeistä ja innostus säilyi koko projektimme ajan. Lapsista näki, että he olivat mielissään, kun pidimme heille ohjattuja tuokioita. Lapsilta saatu kirjallinen palaute tuki tätä käsitystä. Lasten kanssa keskustellessa kävi ilmi, mistä asioista he olivat erityisesti pitäneet, kuten juoksuleikit, pyykkipoikaleikki, tuolileikki ja urheilutalolla toteutettu liikuntarata.

Interventioihin valitsemamme sosioemotionaaliset taidot helpottivat jokaisen intervention suunnittelua ja toteutusta. Mielestämme osasimme valita lapsen kehityksen kannalta tärkeitä sosioemotionaalisia taitoja. Lapsille haastavinta mielestämme oli kuuntelu ja keskittyminen. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että ohjeita täytyi toistaa useampaan otteeseen. Myös vuoron odottaminen oli useimmille lapsille hankalaa, tämän ikäisillä ei vielä ole tarpeeksi kärsivällisyyttä odottaa omaa vuoroaan. Häviön sietäminen osoittautui tämän ikäisille lapsille mielestämme melko helpoksi, he eivät reagoineet voimakkaasti häviöön. Erilaiset vuorovaikutus- ja ryhmäleikit sujuivat mielestämme hyvin. Lapset olivat eri-ikäisiä,

ja huomasimme että isommat lapset herkästi auttoivat pienempiä selviämään eri tehtävistä. Osalle lapsista vuorovaikutusta vaativat tehtävät olivat helpompia. Ryhmätilanteissa tuli hyvin esiin lapsen omat persoonat ja kehitysvaiheet.

Siinä vaiheessa, kun mietimme opinnäytetyömme toiminnallisen osuuden suunnittelua ja toteutusta, emme osanneet kuvitella, miten haastavaa projektin suunnittelu voikaan olla. Haastavuutta toi ehkä eniten se, että lapset olivat niin erikäisiä ja tasoisia. Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden aikana omat taitomme kehittyivät suunnittelussa ja ohjaamisessa. Jälkeenpäin ajateltuna järjestämämme interventiot onnistuivat mielestämme kokonaisuudessaan hyvin. Jokaisen intervention jälkeen lapset saivat kertoa omin sanoin mitä mieltä he olivat, mikä oli ollut kivaa ja mikä ei.

Projektia aloitettaessa koimme kokemattomuutemme projektityöskentelystä heikkoudeksemme, mutta emme antaneet sen häiritä, vaan otimme haasteen vastaan. Voimme nyt todeta, että projektimme sujui hyvin, ilman mitään suurempia vastoinkäymisiä. Olemme tyytyväisiä aihevalintaamme, aiheen ympärille oli helppo rakentaa hyvä kokonaisuus, ja koemme että saimme itse paljon irti projektin vetämisestä.

5.1 SWOT - analyysi projektista

Swot-analyysissä ilmenee projektimme kannalta keskeisiä tekijöitä (TAULUKKO 2). Omina vahvuksinamme projektityöskentelyssä koimme yhteisen tavoitteen, suunnitelmallisuuden, parityöskentelyn ja sopeutumisen. Projektin suunnittelu sujui hyvin, meillä oli samanlaisia ajatuksia projektin vedosta ja se on auttanut meitä pitämään hallinnassa kokonaisuutta. Parityöskentely ei tuottanut ongelmia, yhteistä aikaa löytyi ja olimme hyvin samaa mieltä asioiden kulusta. Lisäksi oma ammatillisuutemme kehittyi projektityöskentelyn aikana. Vahvuutena näimme myös kokemuksemme erilaisista lapsiryhmistä. Yhteisenä tavoitteenamme oli tietenkin projektin loppuun saattaminen syksyn 2014 aikana.

Heikkoutenamme näimme kokemattomuutemme projektityöstä, sekä selkeyden puutteen. Meistä molemmat olemme olleet aiemmin mukana erilaisissa projekteissa, mutta emme koskaan näin laajassa ja haastavassa, emmekä ole olleet itse vastuussa projektin vetämisestä. Tiettyä selkeyttä ajankäyttöön jäimme myös kaipaamaan, nyt kaikki tehtiin silloin kun siihen oli aikaa tai kiinnostusta.

Mahdollisuutenamme koimme kehittämisen, ohjaamistaitojemme kehittymisen sekä sosioemotionaalisten taitojen esiin nostamisen. Kehittämideoita syntyi projektin ohella, ja työtä voikin mahdollisesti käyttää työelämässä varhaiskasvatuksen puolella. Sosioemotionaaliset taidot ovat tärkeitä läpi elämän, ja niitä tulisi nostaa esille varhaiskasvatuksessa. Hyvät sosioemotionaaliset taidot auttavat pärjäämään elämässä. Omat ohjaamistaitomme kehittyivät kun vedimme lapsiryhmiä useamman kerran.

Riskeinä/uhkina koimme ajankäytön ja aikataulujen yhteensovittamisen, sekä lapsimäärän vaihtelevuuden ja lasten ikähaarukan sekä tason. Interventioihin yritimme valita liikuntaleikkejä joihin lapsimäärä ei vaikuttaisi. Lasten ikähaarukka ja osaamisen taso olivat muutaman kerran ongelmana, mutta niistä selvittiin kompromisseillä. Myös tilat toivat haasteellisuutta interventioiden toteuttamiseen. Päiväkodin ollessa väistötiloissa, ei meillä ollut esim. salia käytettävissä. Valitsimme joka kerta tilanteeseen parhaiten soveltuvan vapaan tilan.

TAULUKKO 2. SWOT - analyysi

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<ul style="list-style-type: none"> • yhteinen tavoite • suunnitelmallisuus • parityöskentely • ammatillisuuden kehittyminen • sopeutuminen • kokemus erilaisista lapsiryhmistä 	<ul style="list-style-type: none"> • kokemattomuus projektityöstä • selkeys ajankäytössä ja tehtävissä

MAHDOLLISUUDET	UHAT/RISKIT
<ul style="list-style-type: none"> • kehittäminen • ohjaamisen taito • uusia ideoita sosioemotionaalisten taitojen kehittämiseen 	<ul style="list-style-type: none"> • ajankäyttö • aikataulujen yhteensovittaminen • interventiot: lapsimäärän vaihtelevuus, tilat, lasten ikähaarukka

5.2 Projektin aikataulu ja kustannukset

Aikataulu, joka löytyy projektisuunnitelmastamme (LIITE 1) toteutui kohdallamme melko hyvin. Projektisuunnitelman hyväksymisen keston vuoksi emme voineet aloittaa interventioita suunnitellusti talvella 2014, vaan jouduimme lykkäämään aloitusta kahdella kuukaudella. Tästä ei kuitenkaan aiheutunut suuria ongelmia aikataulullisesti. Interventioiden ajankohta oli kevät 2014. Huolen aiheenamme oli kevät-talveen ajoittuva työharjoittelu, mutta onnistuimme saamaan harjoittelupaikat samasta talosta ja läheltä päiväkotia. Harjoittelupaikoissamme oltiin joustavia, ja näin meidän oli helppo lähteä pitämään interventioita. Interventiot saimme pidettyä jopa nopeammassa aikataulussa kuin mitä ensin olimme suunnitelleet. Ensin suunnittelimme, että interventioiden pitämiseen menisi kahdeksan viikkoa, mutta saimme pidettyä kaikki jo viidessä viikossa.

Budjetin määrittelimme itse. Jo suunnitteluvaiheesta lähtien olimme tietoisia siitä, että toteuttaisimme projektimme omakustanteisesti. Opinnäytetyön laajuudeksi on opetussuunnitelman mukaan määritelty 15 opintopistettä, mikä vastaa noin 400 työtuntia. Tuo tuntimäärä kohdallamme ei ole välttämättä edes riittänyt, jos huomioidaan koko projekti suunnittelusta toteutukseen. Emme ole kuitenkaan pitäneet tarkkaa kirjaa lopullisista tuntimääristä.

Käytimme projektin aikana omia välineitämme sekä mahdollisuuksien mukaan päiväkodin omia välineitä. Viimeisen intervention pidimme Kaustisen urheilutalolla, jonka saimme käyttöömmme ilman kustannuksia. Itsellemme maksettavaksi jääneet kustannukset olivat polttoainekulut, jotka jäivät hyvin vähäisiksi. Tietoperustan koamisesta kertyi jonkin verran kustannuksia, koska jouduimme hankkimaan osan materiaalista kaukolainana kirjaston kautta. Suunniteltu projektibudjetti raportin laatimisen suhteen muuttui jonkin verran. Työtunteja kertyi enemmän, kuin mitä olimme suunnitelleet.

6 POHDINTA

Projektioinnäytetyö on ollut iso projekti, joka on antanut meille tiettyjä valmiuksia, joita voimme hyödyntää työelämässä. Tämän projektin kautta olemme saaneet runsaasti kokemusta projektin suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Koemme, että tämän projektin aikana reflektointikykyämme ovat kehittyneet. Projektityö on antanut meille ammatillisuuden kannalta tärkeitä valmiuksia. Esimerkiksi suunnittelutaitomme ovat kehittyneet, päätöksentekokykyämme on vahvistunut, olemme saaneet kokemusta parityöskentelystä, lisäksi yhteistyötaidot ja organisointikykyämme ovat kehittyneet.

Parityöskentelymme on sujunut koko projektin ajan ilman suurempia ongelmia. Toimimme koko projektin ajan tasavertaisina projektinjohtajina. Olimme molemmat kesän 2014 töissä, joten yhteinen aika loppuraportin kirjoittamista varten oli ajoittain vähissä. Siksi jaoin kirjallista osuutta keskenämme. Olemme olleet samaa mieltä projektin etenemisestä ja aikatauluista. Lisäksi olemme olleet yhtä mieltä loppuraportin sisällöstä. Prosessin edistyminen on vaatinut meiltä vastuunottoa, joustavuutta, ongelmanratkaisutaitoa sekä kykyä yhdistää teoria ja käytäntö.

Projektin aikana olemme peilanneet työskentelyämme sosionomin kompetensseihin. Interventioissa olemme huomioineet lapset yksilöinä, ja tukeneet sekä ohjanneet heitä. Asiakastyön osaaminen on näkynyt koko projektimme aikana vahvasti toiminnassamme. Olemme huomioineet erilaisia työmenetelmiä ja lapsiryhmän monimuotoisuutta. Myös reflektiivinen ote omaan kasvatustyöhön on näkynyt projektimme eri vaiheissa. Olemme toimineet omalla persoonallamme ja olleet tietoisia toimintamme vaikutuksista lapsiin. Olemme huomioineet lapset tasavertaisina toimijoina koko projektimme ajan.

Projektin aikana eniten aikaa vei interventioiden suunnittelu. Koimme kuitenkin, että saimme paljon tarpeellista kokemusta suunnittelutyöstä ja organisoinnista, josta on hyötyä tulevassa ammatissamme. Onnistunut ohjaustilanne vaatii aina hyvää suunnittelua ja innostunutta otetta. Toiminnan keskipisteenä tulee olla

liikkuva lapsi tunteineen, elämäntilanteineen ja ajatuksineen. Lapsiryhmän ohjaamisessa on tärkeä huomioida vuorovaikutteinen työote. Lasten kanssa toimiessa on varauduttava siihen, että suunnitelmat voivat muuttua ja lasten viireystila voi vaihdella.

Projektin aikana huomasimme sen, kuinka tärkeää on huomioida jokainen lapsi yksilöllisesti ja saada heidät näin innostumaan toiminnasta. Mielestämme liikuntaleikkien tarkoituksena on tarjota lapselle elämyksiä ja onnistumisen kokemuksia sekä saada lapsi suhtautumaan positiivisesti liikkumiseen. Huomasimme, että ohjaajana on tärkeää toimia aidosti ja olla täysillä mukana toiminnassa, koska se innostaa lapsiakin. Lasten motivointiin vaikuttaa paljon myös olosuhteet, tilat ja välineet. Toimintaympäristön tulee antaa lasten toiminnalle ja kehitykselle hyvät puitteet.

Lasten kanssa työskenneltäessä on hyvä asettaa tietyt rajat, jotta lapset tuntevat turvallisuutta. Meillä molemmilla oli jo aiemman työn kautta saatua kokemusta lapsiryhmän vetämisestä. Koemme, että tämä projekti toi meille tiettyä lisävarmuutta lasten kanssa työskentelyyn. Tulevaa työtä ajatellen osaamme kiinnittää huomiota lapsilähtöiseen työskentelytapaan. Varhaiskasvatusosaamisemme on syventynyt projektin aikana. Erityisesti olemme huomanneet, että käytännön ohjaamistaito on kehittynyt.

Mielestämme onnistuimme projektissamme kokonaisuuden kannalta hyvin. Jälkeenpäin ajateltuna osan asioista olisi voinut tehdä toisin, mutta virheistä oppii. Tämä oli meidän ensimmäinen suurempi projekti, joten pieniä vastoinkäymisiä esiintyi. Esimerkiksi se, että projektisuunnitelman hyväksyminen venyi, toi hieman stressiä. Projekti sujui kuitenkin paremmin kuin mitä aluksi osasimme odottaa. Interventiot sujuivat yli odotusten. Olimme hyvin valmistautuneet hankkimalla tarvittavat liikuntavälineet ja näkemällä vaivaa siihen, että kaikilla olisi mukavaa.

Meitä jäi harmittamaan että emme ehtineet toteuttaa liikuntatapahtumaa, jota aluksi suunnittelimme. Esimerkiksi leikkimielinen urheilukisa lasten ja vanhempien välillä tai eri varhaiskasvatusyksiköiden kesken, olisi ollut mukava päätös projektillemme. Tämän tapainen liikuntatapahtuma voisi motivoida vanhempia

liikkumaan yhdessä lastensa kanssa sekä muistamaan liikunnan tärkeys. Aikuisten asenteella on keskeinen vaikutus lasten mielikuvaan liikunnasta. Kun aikuinen näyttää esimerkillään liikkumisen ilon ja hauskuuden, on lasten helpompi innostua mukaan kokeilemaan.

Projektimme tavoitteena oli sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen liikuntaleikkien avulla. Tavoitteiden toteutumista on vaikea arvioida, koska ne eivät ole mitattavia asioita. Lapsilta saadun kirjallisen palautteen ja oman arvioinnin ja pohdinnan myötä, onnistuimme mielestämme tavoitteissamme hyvin. Lapset osallistuivat interventioihimme hyvillä mielin, nauttivat ja eläytyivät aidosti. Ajoittain oli hetkiä, jolloin osa lapsista joko väsyi tai koki toiminnan pitkästyttäväksi. Näissä tilanteissa oli hyvä, että meitä ohjaajia oli kaksi, niin toinen pystyi irrottautumaan hetkeksi sivuun.

Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen valitsemiemme liikuntaleikkien avulla onnistui mielestämme tavoitteisiimme peilaten hyvin. Meidän mielestämme projektin aikana tärkeimmiksi sosioemotionaaliksi taidoiksi nousivat yhteistyö erilaisissa pari- ja ryhmätilanteissa, toisen auttaminen ja häviön/pettymysten sietäminen. Näitä taitoja olisi tärkeä harjoitella varhaiskasvatuksessa, sillä näiden taitojen tarve tulee esiin arkielämässä. Terveen sosioemotionaalisen kehityksen edellytyksiin kuuluu häviöiden ja pettymysten sietäminen varhaislapsuudessa. Jos lapsi ei saa kokea pettymyksiä, ei hän myöskään opi käsittelemään niistä syntyviä tunteita. Toivomme, että projektimme on antanut edes pienen kipinän kehittämistyöhön jatkossa. Kaustisen kunnalle jää projektimme loppuraportti, jota voi vapaasti hyödyntää kehittämistyössä. Olemme tyytyväisiä siihen, että saimme toteuttaa tämän projektin yhteistyössä työelämäntilaaajan, Kaustisen kunnan varhaiskasvatuksen, kanssa. Mielestämme on tärkeää että työelämä ottaa vastaan opiskelijoita. Molemmat hyötyvät toisistaan, ja kaikki voivat saada uusia ideoita kehittämiseen ja kehittämiseen.

LÄHTEET

- Ahvenainen, O. , Ikonen, O. & Koro, J. 1994. Erityispedagogiikka 2. Juva: WSOY.
- Autio, T. & Kaski, S. 2005. Ohjaamisen taito. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Ikonen, M. 2006. Lasten vuorovaikutus ja leikki yhteisöllisyyden rakentajana. Teoksessa Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Karila, K., Nummenmaa, A-R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.). Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Karila, K. & Nummenmaa, AR. 2001. Matkalla moniammatillisuuteen kuvauskohteena päiväkotit. Helsinki: WSOY.
- Karling, M., Ojanen, T., Sivén, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2008. Lapsen aika. 11. uudistettu painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Kaustisen varhaiskasvatussuunnitelma. 2007. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.kaustinen.fi/PDF/VASU.pdf> Luettu: 1.8.2014.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: WS Bookwell Oy.
- Lummelahti, L. 2004. Tavoitteena vahva itsetunto. Teoksessa Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) Erityiskasvatus varhaislapsuudessa. Juva: WS Bookwell Oy.
- Lööw, M. 2002. Onnistunut projekti. Projektijohtamisen ja –suunnittelun käsikirja. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2014. Sosiaalisten taitojen harjoittaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.mll.fi/kasvattajille/tapakasvatus/> Luettu 1.8.2014.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2013. Sosiaalisten taitojen kehitys. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ ja_ kehitys/4_5-vuotias/sosiaaliset_taidot/ Luettu 10.5.2013.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Numminen, P. 1997. Kuperkeikka. Varhaiskasvatuksen liikunnan didaktiikkaan. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Pihlaja, P. 2004. Sosiaalis-emotionaaliset vaikeudet lapsuudessa. Teoksessa Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) Erityiskasvatus varhaislapsuudessa. Juva: WS Bookwell Oy.
- Pönkkö, A. & Sääkslahti, A. 2011. Liikkuva lapsi. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto. 2011. Varhaiskasvatuksen työryhmä. Sosionomi(AMK) kompetenssit koulutuksen eri vaiheissa. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.sosiaaliportti.fi/File/345923af-ab4f-4bf3-aea4-558c8f5ebe33/KOMPETENSSIT+KOULUTUKSEN+ERI+VAIHEISSA+04+2011.pdf> Luettu 11.8.2014.

Stakes. 2005. Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066> Luettu 1.8.2014.

Stakes. 2009. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Zimmer, R. 2001. Liikuntakasvatuksen käsikirja. Didaktis-metodisia perusteita ja käytännön ideoita. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Linda Prest & Sonja Virkkala

HEI ME LIIKUTAAN!

Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen leikin ja liikunnan avulla

**Projektisuunnitelma
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Syksy 2013**

TIIVISTELMÄ PROJEKTISUUNNITELMASTA

Yksikkö Kokkola-Pietarsaaren yksikkö	Aika Syksy 2013	Tekijä/tekijät Linda Prest Sonja Virkkala
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi Hei me liikutaan! Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen leikin ja liikunnan avulla		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho		Sivumäärä 16
Työelämäohjaaja Anette Kangasvieri		
<p>Opinnäytetyömme on projektiopinnäytetyö, joka sijoittuu Kaustisella sijaitsevaan Lähdehaan päiväkotiin. Projektimme tarkoituksena on harjaannuttaa erilaisia sosioemotionaalisia taitoja, lisätä lasten liikkumista arjessa ja lisätä heidän positiivista suhtautumista liikkumiseen. Tutkimuksen kohderyhmänä on Lähdehaan päiväkodin mustikat-ryhmä.</p> <p>Opinnäytetyömme aihe lähti työelämän tarpeesta. Kaustisella Lähdehaan päiväkodin henkilökunta koki, että heillä olisi todellinen tarve liikunnan lisäämiseen päiväkodin arjessa, ja toivoivat että saisivat vetämämme projektin avulla lisää inspiraatiota liikunnan monipuolistamiseen. Oppimistavoitteenamme on saada kokemusta projektin suunnittelusta, ohjauksesta ja toteutuksesta. Ammatilliset tietomme ja taitomme lisääntyvät ja organisointikykyämme ja asioiden hallintataito paranee.</p>		

Asiasanat valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, liikunnan suositukset, varhaiskasvatuksen sosioemotionaaliset taidot, liikuntakasvatus ja ryhmätoiminta.

SISÄLLYS**TIIVISTELMÄ**

1 JOHDANTO	1
2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET	2
2.1 Tavoitteet	4
2.2 Tulosten määrittely ja laatu	5
3 PROJEKTIORGANISAATIO	6
4 TOTEUTUSSUUNNITELMA	7
4.1 Tehtävät ja aikataulu	7
4.2 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit	8
5 PROJEKTIBUDJETTI	9
6 OHJAUSSUUNNITELMA	10
6.1 Ohjausryhmän, projektiryhmän ja työryhmien tapaamiset	10
6.2 Projektin tiedottaminen ja dokumentointi	10
6.3 Projektin raportointi	10
6.4 Projektin laadunvarmistus	10
7 POHDINTA	11
LÄHTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme on projektiopinnäytetyö, jonka aihe lähti työelämän tarpeesta. Kaustisella Lähdehaan päiväkodin henkilökunta kokee, että heillä olisi todellinen tarve liikunnan lisäämiseen päiväkodin arjessa, ja toivoivat että saisivat vetämämme projektin avulla lisää inspiraatiota liikunnan monipuolistamiseen. Useat tutkimustulokset osoittavat että lapset liikkuvat kehityksensä ja terveytensä kannalta liian vähän. (Pönkkö & Sääkslahti 2011, 136.) Suunnittelemamme interventiot sisältäisivät eri leikkeihin tutustumista ja mukavia kokemuksia liikunnan parissa. Toivomme, että henkilökunta saisi ideoita liikunnan lisäämiseen ja hyödyntää liikuntaideoita päiväkodin arjessa. Tänä päivänä lapset ovat hyvin kilpailuhenkisiä ja oman vuoron odottaminen on hankalaa. Projektimme tarkoituksena on harjaannuttaa erilaisia sosioemotionaalisia taitoja. Aiheemme on myös ajankohtainen sillä lapset tarvitsevat sosioemotionaalisia taitoja jo päiväkotikäisenä ja sosioemotionaalisten taitojen tarve kasvaa iän myötä.

Itse halusimme lisää sisältöä projektin aiheeseen ja siksi päätimme yhdistää sosioemotionaalisten taitojen harjoittamisen ja liikunnan. Projektimme tarkoituksena on lisätä lasten positiivista suhtautumista liikkumiseen, sekä tarjota päiväkodin henkilökunnalle keinoja liikunnan monipuolistamiseksi. Interventiot olisivat hauskoja ja ei-kilpailuhenkisiä, joihin jokainen lapsi pystyisi osallistumaan omien taitojensa mukaisesti.

Toteutamme opinnäytetyömme projektina, koska tavoitteenamme on saada varhaiskasvatuksen kelpoisuus. Projektin toiminnallisen osuuden suunnittelu aloitettiin marraskuussa 2012 kun saimme idean projektillemme, ja projektin toteuttaminen aloitetaan syksyn 2013 aikana.

2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET

Projektin avainsanoja ovat valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, liikunnan suositukset, varhaiskasvatuksen sosioemotionaaliset taidot, liikuntakasvatus ja ryhmätoiminta. Opinnäytetyömme on projektiopinnäytetyö, joka sijoittuu Kaustisella sijaitsevaan Lähdehaan päiväkotiin. Tavoitteenamme on toteuttaa interventioita, jotka sisältävät eri leikkeihin tutustumista joiden myötä sosioemotionaaliset taidot kehittyvät.

Projektimme punaisena lankana pidämme sosioemotionaalisten taitojen kehittymistä. Sosioemotionaaliset taidot tarkoittavat kykyä tunnistaa ja hallita tunteita, ratkaista ongelmia ja solmia myönteisiä ihmissuhteita. Interventioissa lapsi mm. kuuntelee, ottaa kontaktia toiseen, auttaa toista ja odottaa omaa vuoroaan. Näiden taitojen avulla lapsi oppii itsehallintaa, tunteiden käsittelyä sekä vastuullista päätöksentekoa, tietoisuutta itsestään ja toisista, ja ihmissuhteiden hallintaa. Sosioemotionaaliset taidot ovat tärkeitä luotaessa ja ylläpidettäessä ihmissuhteita, joita tarvitaan turvallisessa ja mukavassa päiväkodissa. Hyvien sosioemotionaalisten taitojen avulla lapsella on paremmat mahdollisuudet menestyä koulussa ja mahdollisuus hyvään fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen.

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaan liikunnallisen elämäntavan kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa. Lapselle luonnollinen tapa tutustua itseensä, toisiin ihmisiin ja ympäristöönsä on liikkumalla. Tietoisuus omasta kehosta ja sen hallinnasta luo pohjaa terveelle itsetunnolle. Lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun perusta on päivittäinen liikkuminen ja on tärkeää, että lapsille annetaan mahdollisuus päivittäiseen liikkumiseen. Ympäristön tulee olla liikuntaan virittävä ja toimintaympäristön tulee opettaa turvallista liikkumista. Vähän liikkuvien lasten kannustaminen liikkumiseen on tärkeää. Säännöllisellä ohjatulla liikunnalla on tärkeä merkitys lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle ja motoriselle oppimiselle. (Stakes 2005, 22-23 .)

Varhaiskasvatuksen liikunnan suosituksissa sanotaan että lapsi tarvitsee päivittäin 2 tuntia reipasta liikuntaa. Liikunnan tulisi sisältää motorisia perustaitoja monipuolisesti eri ympäristöissä. Varhaiskasvattajien tulee luoda lapsille liikuntaan houkutteleva ympäristö, sekä suunnitella ja järjestää tavoitteellista ja monipuolista liikuntakasvatusta päivittäin. (STM 2005; Pönkkö & Sääkslahti 2011, 136.) Päiväkoti-ikäinen nauttii samanikäisten lasten seurasta, ja hänen sosiaaliset taitonsa kehittyvät pikkuhiljaa. (MLL 2013.) Varhaisvuosien liikuntakasvatuksen tavoitteena pidetään sitä että lapsi oppii suhtautumaan myönteisesti omaan kehoonsa, ja luottamaan itseensä ja omiin taitoihinsa liikkujana. (Pönkkö & Sääkslahti 2011, 139.)

Ryhmä muodostuu kahdesta tai useammasta yksilöstä, joiden välillä on vuorovaikutusta. Monien perustaitojen ohella lasten on tärkeää opetella toimimaan ryhmässä, ottamaan toiset huomioon ja tuntemaan hyvät käytöstavat. Perussääntöjä on hyvä opetella jo varhaiskasvatusympäristössä. (MLL 2014.) Päiväkoti on monille lapsille ensimmäinen paikka, jossa kuuluu johonkin ryhmään. Ryhmässä oleminen tuo lapsille yhteisöllisyyden tunteen ja ryhmän kautta lapsi harjaannuttaa tärkeitä vuorovaikutussuhteita. (Ikonen 2006, 156–157.)

2.1Tavoitteet

TAULUKKO 1. Projektin tavoitteet

	Lapset/päiväkoti	Organisaatio	Me
Oppimistavoite	Lapsi: on olemassa monia eri liikuntamuotoja ja liikkua voi omien taitojensa mukaisesti Päiväkoti: monipuolisempaa leikki- /liikuntatarjontaa	Uutta ideaa kehittää toimintaa, kokemusta projektitoiminnasta, opiskelijoilta uusia näkökulmia ja uusia ideoita	Kokemusta projektin suunnittelusta ja toteutuksesta, ohjaustaidot kehittyvät, hyödynnämme itse liikuntateorian tutkimisesta
Prosessitavoite	Lapsi: sosioemotionaalisten taitojen kehittyminen, yhteistyötaidot, toisten huomioiminen, itsensä ylittäminen Päiväkoti: yhteistyötaitojen kehittämistä	Yhteistyön sujuminen	Yhteistyön ylläpito, ammatillinen kasvu, organisointikyky, motivointitaidot, ohjaustaitojen kehittäminen
Tulostavoite	Lapsi: myönteinen suhtautuminen liikuntaan Päiväkoti: koko henkilökunta innostuisi liikunnan hyödyistä lapsen kehitykselle	Lapsia, vanhempia, päiväkotia ja kuntaa hyödyntävä prosessi	Aikataulutus, projektin onnistuminen alusta loppuun sujuvasti

Oppimistavoitteenamme on saada kokemusta projektin suunnittelusta, ohjauksesta ja toteutuksesta. Ammatilliset tietomme ja taitomme lisääntyvät, ja organisointikykyämme ja asioiden hallintataito paranee. Lasten kohdalla oppimistavoitteina ovat omien taitojensa hyväksyminen sekä uusiin liikuntamuotoihin tutustuminen. Päiväkodin oppimistavoitteena on liikuntatarjonnan monipuolistaminen. Organisaatio saa uusia ideoita toiminnan kehittämiseen, kokemusta projektitoiminnasta sekä opiskelijoilta uusia ideoita.

Omiksi prosessitavoitteiksi olemme asettaneet yhteistyön ylläpidon, ammatillisen kasvun, organisointikyvyn, motivoitaidot sekä ohjaustaitojen kehittämisen. Lapsille asetimme prosessitavoitteeksi sosioemotionaalisten taitojen sekä yhteistyötaitojen kehittymisen, toisten huomioimisen ja itsensä ylittämisen. Tämän lisäksi olisi tärkeää että lapset kokisivat että voittaminen ei ole tärkeintä, vaan osallistuminen. 4-vuotiaalle häviäminen on vielä vaikeaa. Lapset vertailevat itseään muihin, ja itsetunnolle on merkitystä sillä, miten hän pärjää muiden samanikäisten joukossa. (MLL 2013.) Päiväkodin ja organisaation prosessitavoite on yhteistyötaitojen kehittäminen ja sujuminen koko prosessin ajan sekä myös tulevaisuudessa.

Omat tulostavoitteemme ovat aikataulun suunnittelu sekä ajankäytön hallinta, sekä projektin onnistuminen alusta loppuun sujuvasti. Lasten kohdalla tulostavoitteena on myönteinen suhtautuminen liikuntaan, ja päiväkodin kohdalla koko henkilökunnan innostus liikunnan hyödyistä lapsen kehitykselle. Tämä on koko organisaatiota hyödyntävä prosessi.

1.2.1 2.2 Tulosten määrittely ja laatu

Tulosten määrittelyn keinoina käytämme jokaisen intervention jälkeen lapsilta sekä henkilökunnalta saatua palautetta. Kirjaamme myös itse jokaisen intervention jälkeen omia havaintojamme intervention kulusta ja mahdollisista kehittämistarpeista. Palautteiden sekä omien havaintojemme avulla kehitämme toimintaamme seuraavia interventiota varten.

3 PROJEKTIOORGANISAATIO

Yhteistyötahoina projektissamme toimivat Lähdehaan päiväkodin henkilökunta, päivähoiton johtaja sekä koulusta tuleva ohjaava opettajamme joka on tarvittaessa tukena ja auttamassa jos projektimme kanssa tarvitsemme apua. Ohjausryhmässä toimivat me opinnäytetyön tekijät, koulun ohjaava opettaja sekä työelämänohjaaja. Lisäksi projektissamme on mukana päiväkodin lapsiryhmä, sekä mahdollisesti heidän vanhemmat.

4 TOTEUTUSSUUNNITELMA

Projektissa päätehtävänä on interventioiden suorittaminen päiväkodilla. Interventiokertoja on enintään kymmenen, joissa on tarkoitus lisätä lasten kiinnostusta liikuntaan. Pyrimme suunnittelemaan aikataulut tarkasti välttääksemme tehtävien kasaantumisen ja turvataksemme ajan riittävyyden.

4.1 Tehtävät ja aikataulu

Ensimmäinen yhteydenotto päiväkotiin	marraskuu 2012
Opinnäytetyösopimus	talvi 2014
Suunnittelu, materiaalin hankinta	syksy 2013-talvi 2014
Ensimmäinen interventio	talvi 2014
Toinen interventio	talvi 2014
Kolmas interventio	talvi 2014
Neljäs interventio	talvi 2014
Viides interventio	kevät 2014
Kuudes interventio	kevät 2014
Seitsemäs interventio	kevät 2014
Kahdeksas interventio	kevät 2014
Yhteenveto	kevät-kesä 2014
Raportin laatiminen, palautus, opinnäytetyöseminaari	syksy 2014

4.2 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit

Suurimpina haasteina koemme lasten mahdollisen heikon keskittymiskyvyn, henkilökunnan motivoinnin projektiin ja aikataulujen yhteensovittamisen. Haasteena koemme myös suuren ikähaarukan sekä erityislasten huomioimisen. Päiväkoti toimii tällä hetkellä väistötiloissa, mikä voi myös aiheuttaa ongelmia. Yhtenä haasteena näemme meidän vähäisen kokemuksemme tällaisen projektin vetämisestä. Projektia voi myös uhata esim. lasten sairastuminen ja epidemiat.

5 PROJEKTIBUDJETTI

Päiväkodin tilat ovat vapaasti käytettävissä. Käytämme päiväkodin välineitä niin paljon kuin mahdollista.

Käyttämistämme työtunneista ja materiaaleista emme vielä osaa antaa tarkkaa arviota. Projektisuunnitelman tekoon meni 15 tuntia. Arvioimme että interventioissa menee noin tunti/kerta.

Tuntihinnaksi itsellemme määrittelisimme 10€/tunti/henkilö. Projektisuunnitelman tekoon on tähän mennessä mennyt 15 tuntia x 10 x 2 = 300€.

Interventioita on kahdeksan, joten niistä meille kertyy 160 €. Suunnitteluun arvioimme menevän reilu kymmenen tuntia eli siitä tulee noin 200 €.

Raportin laatimiseen menee laskelmiemme mukaan noin 50 tuntia. Eli tästä kertyisi noin 1000€.

Laskelmiemme mukaan projektin kokonaispalkaksemme tulee yhteensä 1500 €.

6 OHJAUSSUUNNITELMA

6.1 Ohjausryhmän, projektiryhmän ja työryhmien tapaamiset

Projektin toteuttamiseen saamme tarvittaessa ohjausta opinnäytetyön ohjaajaltamme koulusta. Projektiryhmä kokoontuu tarvittaessa.

6.2 Projektin tiedottaminen ja dokumentointi

Projektimme tiedottaminen tapahtuu tarvittaessa yhteydenpidolla projektiorganisaation sisällä. Yhteydenpito tapahtuu joko sähköpostitse tai kasvokkain. Dokumentointia tapahtuu havaintojen kirjaamisella, jota toteutamme interventioiden jälkeen. Interventioiden aikana tarkkailemme omaa ja lasten toimintaa, ja keräämme myös jokaisen kerran jälkeen lapsilta sekä henkilökunnalta palautteen.

6.3 Projektin raportointi

Projektin keskeisin raportti on opinnäytetyön kirjallinen osuus. Tämän lisäksi väliraportointia on jo tapahtunut aihepiiriseminaarissa ja projektisuunnitelman muodossa. Jokainen tuotoksista esitellään suullisesti omissa seminaareissaan.

6.4 Projektin laadunvarmistus

Olemme vastuussa projektin laadusta. Omien havaintojemme sekä lapsilta ja henkilökunnalta kerätyn palautteen avulla tarkastelemme omaa toimintaamme ja pyrimme kehittämään sitä.

7 POHDINTA

Projektimme haasteina koemme lasten mahdollisen heikon keskittymiskyvyn, henkilökunnan motivoinnin projektiin ja aikataulujen yhteensovittamisen. Haasteena koemme myös suuren ikähaarukan sekä erityislasten huomioimisen. Päiväkoti toimii tällä hetkellä väistötiloissa, mikä voi myös aiheuttaa ongelmia. Yhtenä haasteena näemme meidän vähäisen kokemuksemme tällaisen projektin vetämisestä.

Varmistamme projektimme laadukkuuden toimimalla suunnitelmiamme ja tavoitteidemme mukaisesti. Otamme vastaan palautetta toiminnastamme jokaisen intervention päätteeksi. Huomioimme lapset kyselemällä heidän tuntemuksiaan jokaisen toimintatuokion päätteeksi. Tällä tavoin haluamme varmistaa toimintamme vaikuttavuuden ja laadukkuuden.

Projektimme toteutuksen edellytyksenä on, että pidämme tiiviisti yhteyttä projektiorganisaation sisällä. Projektin toteuttamiseen saamme tarvittaessa ohjausta opinnäytetyön ohjaajaltamme koulusta. Projektiryhmä kokoontuu tarvittaessa. Pyrimme suunnittelemaan aikataulut tarkasti välttääksemme tehtävien kasaantumisen ja turvataksemme ajan riittävyyden. Projektiryhmän jäsenten välisten yhteistyön tulisi olla toimivaa, jotta projekti onnistuu ajallaan. Projektin vetäjien tulee huolehtia myös omasta jaksamisestaan ja muutoksen sietokykyä ja joustavuutta tarvitaan.

LÄHTEET

Ikonen, M. 2006. Lasten vuorovaikutus ja leikki yht eisöllisyyden rakentajana. Teoksessa Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Karila, K., Nummenmaa, A-R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.). Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2014. Sosiaalisten taitojen harjoittaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.mll.fi/kasvattajille/tapakasvatus/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2013. Sosiaalisten taitojen kehitys. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ ja_ kehitys/4_5-vuotias/sosiaaliset_taidot/ Luettu 10.5.2013.

Pönkkö, A. & Sääkslahti, A. 2011. Liikkuva lapsi. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2005. Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset. Pdf-dokumentti. Saatavissa: http://www.nuorisuomi.fi/files/ns2/paivahoito_PDF/varhaiskasliikso_2005.pdf Luettu 10.5.2013.

Stakes. 2005. Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Pdf-dokumentti. Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan: Kaustisen kunta, varhaiskasvatus, Lännehaan päiväkot
 Vastuhenkilö organisaatiossa: päivähoidon johtaja Mirka Nisula

Tutkimusluvan anoja(t): Sonja Virkkala & Linda Prest

Osoite:

Puhelin:

Sähköpostiosoite:

Tutkimuksen nimi: Hei me liikutaan! Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen leikin ja liikunnan avulla

Tutkimuksen tarkoitus: Harjaannuttaa erilaisia sosioemotionaalisia taitoja, lisätä lasten liikkumista ariessa ja lisätä heidän positiivista suhtautumista liikkumiseen.

Tutkimuksen kohderyhmä: Lännehaan päiväkot, musiikat

Aineiston keruun arvioitu ajankohta: syksy 2013-kevät 2014

Tutkimusmenetelmä: projekti

Tutkimussuunnitelma hyväksytty: 6.2.2014

Tutkimuksen ohjaaja: Anne Jaakonaho

Lupa myönnetään: anomuksen mukaisesti
 muutosehdotuksin
 lupa evätty

Paikka ja aika: Kaustisen 14.2.2014

Luvanmyöntäjän allekirjoitus: [Signature]

LIITTEET: tutkimussuunnitelma/projektisuunnitelma
 kysely/haastattelulomake
 muut liitteet

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tekijä/t Linda Prest & Sonja Virkkala	Aloituspäivämäärä
Koulutusohjelma Sosiaalialan ko	Yksikkö Kokkola-Pietarsaaren yksikkö, Sosiaali- ja terveysala
Koulutusohjelman yliopettaja Forss-Pennanen Pirjo	Opinnäytetyön ohjaaja Anne Jaakonaho
Opinnäytetyön työnimi (aihe) Hei me liikutaan! Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen leikin ja liikunnan avulla	
Tutkimusongelma/kehittämistehtävä Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen ja liikunnan monipuolistaminen päiväkodin arjessa.	
Opinnäytetyön tavoite ja rajaus/tutkimustulokset Harjannuttaa erilaisia sosioemotionaalisia taitoja, lisätä lasten liikkumista.	

KAUSTISEN KUNTA

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Päivähoidonjohtaja
Yleinen päätös

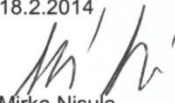
18.2.2014

1 §

HAKIJA	Sonja Virkkala ja Linda Prest
ASIA	TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN / SONJA VIRKKALA JA LINDA PREST
PERUSTELU	Hallintosääntö
PÄÄTÖS	<p>Sonja Virkkala ja Linda Prest hakevat tutkimuslupaa opinnäytetyöhön: "Hei me liikutaan! Sosioemotionaalisten taitojen harjoittaminen leikin ja liikunnan avulla". Liitteenä tutkimuslupa ja projektisuunnitelma.</p> <p>Myönnän luvan tutkimukselle seuraavin ehdoin: asiakkaalla on mahdollisuus olla osallistumatta projektiin tai luopua siitä missä projektin vaiheessa tahansa. Projektin aikana ja rapotoinnissa tulee noudattaa erityistä huolellisuutta asiakkaita koskevien tietojen käsittelyssä. Projektiin liittyvästä toiminnasta ei saa aiheutua haittaa tai kustannuksia varhaiskasvatuksen hoidettavaksi. Projektista toteutettava raportointi tulee jättää kirjallisena kappaleena päivähoidon käyttöön.</p>
TÄYTÄNTÖÖNPANO	Hakijat

18.2.2014

Mirka Nisula
Päivähoidonjohtaja